

macijo z mesečno plačo 30 gld. in s prostim stanovanjem; iz plačilne pole šesto leto službujočega učitelja pa razvidim, da znaša njegova mesečna plača s prostim stanovanjem na mesec 35 gld. 83 kr., in da še od te dobi po pridržanem predplačilu, ki se v obrokih povračuje, in po odbitem znesku za penzijski zalog samo 30 gld. 12 kr.

§ 55. državnega šolskega zakona od 25. vel. travna 1868. se glasi:

„Kakšne bodo učitelji imeli postavne dohodke in kako jih bodo dobivali, to naj uredi deželno postavodavstvo, zastran česar veljajo ta-le načela: 1. Najmanjši (minimalni) prejemki, izpod katerih ne sme nobena šolska občina na nižje iti, naj bodo odmerjeni tako, da učitelji in podučitelji, ne primorani truditi se s postranskimi deli, lahko vso svojo moč na svoj poklic obračajo, in da je učiteljem tudi še mogoče, svojo rodovino živiti primerno okolnostim dotičnega okraja“ itd.

Pri nas se je ta paragraf nekako tako-le tolmačil: Glejte! Pri nas smo srečni ljudje; blago in obleke dobi učitelj na pol zastonj. Blaga mu nanesejo od vseh strani in vsled tega živi sebe, soprogo in otroke s 35 gld. na mesec, da lahko vso svojo moč na svoj poklic obrača. — A kako je v resnici!

Vsak kolikortoliko zavedni učitelj živi pri nas z nekim srdom v srcu zaradi obstoječih razmer. Kdor se neče v dolgovi vtopiti in popolnoma zapraviti ugleda, se mora ukvarjati s stranskimi opravili, brez katerih ne more nobeden učitelj preživljati sebe in družino, naj bi še tako varčno živel. Mi se trudimo od zgodnje do pozne ure; pri tem pa nimamo niti zadoščenja od strani našega narodnega razumništva drugih stanov, da bi nas to razumelo in znalo ceniti naše napore polno delo. Naši narodni veljaki cenijo učiteljsko delovanje še vedno po stališču stare šole. Oni si mislijo: Učitelj nauči otroke čitati, za silo pisati in računati. Za to ni potreba ne posebnih študij, ne posebnega truda; zato je za svoje delo zadosti plačan. Taka sodba se je slišala iz ust deželnega poslanca, drugikrat iz ust bivšega učitelja, in enkrat celo iz ust učiteljskega sinu, katerega oče je živel v revščini, a on sam je našel v svojih mladih letih v drugem stanu svojo srečo in takšno plačo, kakršne mi učitelji nikoli ne dosežemo. — V resnici je naše delo vse drugačno.

Nekdaj je učitelj poučeval samo otroke dveh oddelkov, t. j. dveh šolskih let, in sicer zjutraj ene, popoldne druge, do štirih ur na dan. Nadarjenejši otroci so hodili, če so njih starši in oni sami hoteli, in če je tudi učitelj hotel, vsega skupaj dve leti v šolo.

Dandanes je vse drugače. Na mnogih naših šolah je pripadalo pred nekaterimi leti na enega učitelja 200 in še več otrok, in naše sedanje enorazrednice štejejo od 100—200 pod šolsko dolžnost spadajočih otrok, kateri vsi so dolžni redno hoditi v šolo v dobi od 6.—14. starostnega leta. Učitelj poučuje istočasno tri ali celo štiri oddelke. On mora poučevati nadarjene, srednje nadarjene, prav malo in nenadarjene ter celo bebasto otroke. Dasi-ravno so mu posebno zadnji v veliko težavo, jih vendar po svoji vesti ne sme izsolati, da ne podivjajo ter postanejo v nadlogo človeški družbi. On se mora za pouk skrbno pripravljati, naloge pripravljati in popravljati ter zunaj šole s postranskim opraviлом kaj zaslužiti, ker bi sebe in svojcev ne mogel preživljati s stanovsko plačo. Za tako naporno delo uživa pri nas učitelj vsestransko preziranje in plačo poljskih čuvajev v Dalmaciji. On velja še celo tam za lenuha, kjer bi v težkih urah rad iskal zavetja.

Nič boljše se ne godi našim tovarišem na dvo- in večrazrednicah, kjer so nastavljeni poleg nadučitelja podučitelji in učiteljice. — Podučitelji in učiteljice se pogosto menjavajo. Nadučitelj je poleg svojega navadnega dela vedni odgojitelj svojih mlajših tovarišev in tovarišic, a šola vendar ne pride v red, ker omenjeni prihajajo in odhajajo. Večkrat za razpisano mesto ni mogoče dobiti nobene prosivca. Mlajši učiteljski naraščaj zapušča učiteljsvu nehvaležno deželo ter išče drugod svoje sreče, ker dobro ve, da 60 gld. plače na mesec je več nego 26 gld. 66 kr. ali 33 gld. 33 kr. Vsa znamenja kažejo, da pojde pri

nas ljudsko šolstvo rapidno navzdol, če dežela kmalu ne spozna in ne izpolni svojih dolžnosti za prosveto ne samo sinov in hčerá posameznih privilegovanih družin, ampak za maso naroda. — To je naš pravi „marameo“, ki porine Goriško-Gradiščansko za Galicijo, če kmalu kaj izdatnega ne ukrenejo.

Vestnik.

Učiteljski konvikt: Sl. tvrdka Fr. Ksav. Souvan za prvo četrtletje 22-79 gld.; g. Fr. Koy, trgovec v Loškem potoku, po g. nadučitelju Fr. Potokarju iz Drage, 5 gld.; g. Davorin Trstenjak, ravnatelj v Kostajnici na Hrvaškem, 10 gld. s pripomnjo: „To je moj dar za „Učiteljski konvikt“. Dober uspeh! Bog blagoslovi Vaš trud! Živelo vrlo slovensko učiteljsvo! Živio slovenski narod!“ Gdč. J. Furlan, učiteljica v Trziču, 3-50 gld. J. Dimnik, blagajnik.

Brzobjavka z Gorenjskega: Gromovita slava našima zagovornikoma gg. ravnatelju Šubicu in dr. Iv. Tavčarju!
Deset učiteljev.

Ljubljansko učiteljsko društvo. Pod tem naslovom se ustanavlja te dni v Ljubljani okrajno učiteljsko društvo za mesto Ljubljano. Pravila so že sestavljena in se predlože takoj ustanovnemu shodu v odobrenje in potem vladi v potrjenje. Glavni namen društva bode, potezati se za izboljšanje pravnih razmer ljubljanskih učiteljev in učiteljic. — Prav tako! S tem bo organizacija kranjskega učiteljsva popolna, ker bo imel vsak okraj svoje okrajno učiteljsko društvo in „Slovensko učiteljsko društvo“ pa dobi vsled tega popolen značaj deželnega učiteljskega društva; naša „Zaveza“ bo pa zastopala vse slovenske, oziroma jugoslovanske avstrijske kronovine.

Koncert pevskega društva „Zvon“ v Šmartnem pri Litiji v prid učiteljskemu konviktu v Ljubljani bo dne 23. t. m.

Peticija „Slovenskega učiteljskega društva“ se je v VII. seji deželnega zbora kranjskega dne 11. t. m. odstopila deželnemu odboru, da zvrši potrebne pozvedbe in v prihodnjem zasedanju stavi svoje nasvete. Pri ti priliki se je g. poslanec Iv. Šubic krepko zavzel za učiteljsvo, za kar ga najtopleje zahvaljujemo. Ta govor bomo priobčili v prihodnji številki.

Osobne vesti. Deželni šolski nadzornik J. Zindler je stopil v pokoj ter dobil naslov dvornega svetnika. Na njegovo mesto je imenovan gimnazijski ravnatelj Peter Stornik v Mariboru. — Ravnatelj goriškega učiteljskega Frane Hafner je šel v pokoj.

Nazadnjaštvo. V gorenjeavstrijskem deželnem zboru, kjer gospoduje znani Ebenhoch, so sprejeli predlog, s katerim se po šolah na deželi sploh uvede poldnevni pouk. „Soča“ dostavlja: „Prav, morda bi bilo tudi kje drugje potrebno kaj takega.“

V koroškem deželnem zboru pri razpravi o deželnem šolskem zalogu sta se slovenska poslanca Muri in Grafenauer vrlo potegnili za slovenščino v ljudskih šolah, ker seveda koroški Nemci usiljujejo svojo edino zveličevalno nemščino povsodi. V Železni Kaplji, kjer je otrok slovenske narodnosti 91%, je pouk ves nemški, enako v Podljubelu, kjer je slovenskih otrok 97%. Na dvojezičnih šolah prevladuje nemščina — in učitelji tudi z večine nimajo volje, poučevati resno slovenskih otrok, ker trobijo z malimi izjemami vsi v velikonemški rog.

Učiteljske premembe na Štajerskem. Nadučiteljem pri M. Vel. na Snežni je imenovan gosp. Rudolf Poklič, dosedaj učitelj-voditelj v Zibiki. Učiteljem je imenovan g. Vinko Šerona, podučitelj pri Sv. Barbari v Halozah, za istotam. Premeščen je učitelj g. Fran Serajnik od Sv. Jurja na Pesnici v Središče. Stalno sta nameščeni podučiteljici gdč. Ljudmila Senčar in Marija Duller pri Sv. Vidu pri Ptuj. — Umrl je dne 21. sušca t. l. pri svojem

očetu v Žižah g. Anton Eberl ml., učitelj pri Vel. Nedelji. N. v m. p.!

Vse doženo. Deželni šolski svet štajerski je dovolil vojniškimi nemškutarjem, da se ta trg izloči iz šolskega okoliša celjskega, ter bo tvorila njihova nemška trška šola samostojen šolski okoliš. Slovenska ljudska šola v Vojniku se bo vsled tega imenovala znanprej „ljudska šola vojniške okolice“. S tem so tam v Gradcu proglasili trg Vojnik za nemško posest, kjer ima le nemška šola pravico, dočim so slovensko šolo potisnili izven trškega ozidja. Ali jim bo ta zopet obveljala, bomo videli.

Spomenik pokojne cesarice so odkrili 6. malega travna v Cap Martinu. Prisotni so bili zastopniki našega cesarja, angleške kraljice in francoskega ministrstva.

Cesarjevič Rudolf in kmet. Pokojni cesarjevič Rudolf se je šetal neko jutro s puško na rami po cesti blizu Opatije. Kar zapazi kmeta, ki je bil tako nesrečno zavozil, da je obtičalo zadnje kolo v malem jarku, da vkljub vsemu naporu ni mogel naprej. Cesarjevič pristopi in ga vpraša, kaj da je. „I kaj, zavozil sem, ko bi le kdo prišel, da bi konja pogнал, jaz bi potem kolo privzdignil in takoj bi bilo pomagano.“ „Če ni drugega, bo pa kmalu storjeno“, pravi cesarjevič, prime konja, ga požene in ker je bil kmet med tem kolo privzdignil, je bil voz hkrati na gladkem tiru. Kmet zahvaljujoč se nepoznanemu gospodu, vpraša, od kod da je. Ko mu cesarjevič odgovori, da je iz Opatije in da stanuje ondi v hotelu, vpraša kmet še dalje, bi ga li smel obiskati. Ko mu cesarjevič odgovori, da svobodno, se razideta.

Drugo jutro pride naš kmet, nekaj pod pazduho noseč, v Opatijo in vpraša v hotelu, ne stanuje li ondi tak in tak gospod, ki je bil včeraj s puško na lovu. Povedo mu, da omenjeni gospod res v hotelu stanuje, a da se ne more kar tako k njemu. A naš kmet se s tem ne da odpraviti, temveč odvrne: „Saj mi je včeraj sam rekel, da naj pridem.“ Po teh besedah je stekel nek gospod v hotel in kmalu se vrnil ter naznanil kmetu, da mu je vstop dovoljen. V čudno lepi sobi je stal kmet kmalu potem pred nepoznanim gospodom. Kmet se prav srčno zahvali za včerašnjo ljubav ter izvleče izpod pazduhe dve steklenici svojega, kakor je dejal, najboljšega vina kot nagrado za včerašnjo prijaznost. Cesarjevič Rudolf je to darilo smehljaše odklonil, rekoč kmetu, naj doma s svojimi izpije vino na zdravje njegove družine. „Kdo in kje pa je njegova družina?“ vpraša kmet na hodniku spremljajočega gospoda. Ko mu slednji pove, kdo da je nepoznani gospod, je bil kmet sprva osupnjen, potem pa je vesel hitel domov in povsod s ponosom pravil, da je cesarjev sin sam pogнал njegovega konja.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 519

o. šol. sv. Na enorazrednici na Dvoru je služba učitelja-voditelja s postavno določeno plačo v stalno, oziroma začasno nameščenje razpisana in je vlagati prošnje do konca mal. travna t. l. pri c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Rudolfovem.

C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem, dne 3. mal. travna 1899.

Listnica uredništva:

Gospod A. P. na H. Odbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ je že davno poslal prošnjo velečastitemu knezoškofstvu ljubljanskemu za znižanje cene Pleteršnikovemu slovarju za učitelje in učiteljske knjižnice — kakor je sklenil zadnji občni zbor — a do danes ni dobil še nikakega odgovora. Kaj je temu vzrok, ne vemo. Ako hočete torej kupiti Pleteršnikov slovar, morate plačati zanj staro ceno, ki je za nas vsekakor jako visoka.

Izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stane za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ plačajo na leto 3 gld. naročnine in 1 gld. udnine. — Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati odgovornemu uredniku (uredništvu) v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema g. Francšek Črnagoj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za celo stran 15 gld., pol strani 8 gld., 1/4 strani 5 gld., 1/8 strani 4 gld., 1/16 strani 2 gld.; manjši inserati po 10 kr. petitvrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine še 3 gld.

Lastnik in založnik: „Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani“; tisk Miličeve tiskarnice v Ljubljani.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova knjigotržnica

— v Ljubljani —

ima vedno največjo zalogo vseh v naši kronovini uvedenih šolskih knjig in zemljevidov ter priporoča slavnim krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom v nakup:

Glavne oblike zemeljskega površja 2 gld. 50 kr.
Napete na platno in z luknjicami 3 „ 50 „
Napete na platno in s palčicami 4 „ — „
Zavojnina in frankovana pošiljatev — „ 50 „

Slovenski stenski abecednik s slikami

na 25 tablicah 2 gld. 50 kr.; na 13 močnih lepenkah z obročki za obešanje 5 gld. 75 kr.; na 25 močnih lepenkah, vsaka posebe napeta, tudi z obročki za obešanje 8 gld. 75 kr. Za vozni list in zavojnino računamo 30 kr.

Praprotnikov mali šolski besednjak

slovenskega in nemškega jezika 6. natisk. — Obširno pomnožil in popravil Jakob Dimnik; cena vezani knjigi 1 gld.

Ženska ročna dela

za pouk na ženskih učiteljskih. — Sestavila Pavla pl. Renzenberg I. del: Kvačkanje, cena vezani knjigi 90 kr.

Moka iz mlina Vinka Majdiča v Kranju

se oddaja po en gros-cenah
v plombiranih vrečkah po 10 in 25 kil
v prodajalni

Maksa Domicelja
v Ljubljani, na Rimski cesti
vis-a-vis Gorupovim hišam.

➡ Dostavljanje na dom brezplačno. ⬅

Plombe originalne mlinске!

Moka se oddaja tudi v vrečah po 50, 85 in 100 kil.

Opozarja se, da priznani izvrstni izdelek prvega domačega našega mlina dandanes tudi na tujem uspešno tekmuje z izdelki vseh ogrskih mlinov.